

מסכת יבמות דף עג.

• בעו מיניה מרב ששת....

ערל מהו במעשר שני?	
או דלמא חמור (פסח) מקל (מעשר שני) יליף, ולכן אם אוגן אסור במעשר שני, ודאי אסור בקרבן פסח,	כי היכי דיליף פסח ממעשר שני לענין אנינות, שכמו שאוגן אסור במעשר שני, אוגן נמי אסור בפסח,
אבל קל (מעשר שני) מחמור (פסח) לא יליף, ודוקא בפסח ערל אסור, אבל במעשר שני אינו אסור?	כן יש ללמוד מעשר שני מפסח, דכמו שערל אסור בפסח, ערל נמי אסור במעשר שני

• אמר (רב ששת) להו, תניתוה...

משא"כ במעשר שני	התרומה והבכורים (רישא)	
טמא האוכלה אינו חייב מיתה בידי שמים	טמא האוכלה **	חייבין עליהן מיתה בידי שמים
אבל במעשר שני, לא, דהא זרים אכלי ליה ***	זר האוכלן בשוגג	וחומש
אבל מעשר שני מותר לזרים	אסורין לזרים	ואסורין לזרים
אבל מעשר לא ניתן להן אלא לאכילה....****	לקדש בהן את האשה....****	והן נכסי כהן (קולא הוא)
אבל מעשר בטל ברוב ולא בעי אחד ומאה	עולים באחד ומאה	ועולין באחד ומאה
אבל מעשר וחולין קי"ל הנוטל ידיו לפירות, הרי זה מגסי הרוח	אפילו הן פירות, דסתם ידים שניות הן מדרבנן, ופוסלות את התרומה	וטעונין רחיצת ידים
טבול יום מותר במעשר שני	טבול יום אסור בתרומה (ובכורים)	והערב שמש

** טמא האוכל תרומה חייב מיתה, כדכתיב "ומתו בו כי יחלוהו",

ובכורים כתרומה, דאמר מר "ותרומת ידך" אלו הבכורים

*** ואין חומש אלא בפודה את מעשרו

**** לקדש בהן את האשה, וליקח בהן עבדים וקרקעות ובהמה טמאה

***** אבל מעשר לא ניתן להן אלא לאכילה ושתיה וסיכה, ואין אשה מתקדשת בו,

וסתם משנה ר"מ דאמר מעשר ממון גבוה הוא

• ראייה של רב ששת....

ואם איתא דקל מחמור לא יליף, וערל מותר במעשר שני, ניתני הערל אסור בתרומה ובכורים, משא"כ במעשר שני, ואלא מאי, מדלא תני הכי, ש"מ ערל נמי אסור במעשר שני

מסכת יבמות דף עג.

• הגמרא דוחה את הראיה....

באמת י"ל דקל מחמור לא יליף, וערל מותר במעשר שני, והא דלא תני ערל אסור בתרומה ובכורים, משא"כ במעשר שני, משום דתנא ושייר
קושית הגמ' - ומאי שייר דהאי שייר?
תירוץ הגמרא - שייר דקא תני סיפא....

• דקא תני סיפא....

משא"כ בתרומה	(סיפא) יש במעשר ובכורים	
נאכלת ע"י כהנים בכל ארץ ישראל	לירושלים	שהמעשר והבכורים טעונין הבאת מקום
משא"כ בתרומה	במעשר אומר, "בערתי הקדש מן הבית...", ובבכורים אומר, "הנה הבאתי את ראשית..."	וטעונין וידוי
אבל תרומה מותר לכהן אונן	אסורין לאונן, ולקמן מפרש טעמייהו	ואסורין מעשר ובכורים לאונן, ור"ש מתיר בבכורים לכהן אונן
אין ביעור בתרומה	שאם שהה מעשרותיו שנה ראשונה ושניה, מוליכין בשלישית לירושלים ומתודה "בערתי הקדש מן הבית", ואם לא הוליכו, מתבערין בכל מקום שהן	וחייבין מעשר ובכורים בביעור, ור"ש פוטר בבכורים
ואילו אסור לבער מהן בטומאה **, ואוכלן בטומאת עצמן לוקה ***, משא"כ בתרומה לא קתני, אלמא תני ושייר		
** לת"ק דמקיש מעשר לבכורים לכל מילי, ה"ל למיתני ואסור להדליק מהן אם נטמאו, דאין טומאתן מתירתן להבערה, ולא אמרינן אע"ג דלא ניתן מעשר אלא לאכילה ושתייה וסיכה, כדכתיב "ואכלת", ה"מ טהור, אבל היכא דנטמא, דלא חזי לאכילה, ידליק בו, אלא אסור לבער בטומאה, כדכתיב "ולא בערתי ממנו בטמא"		
משא"כ בתרומה דטומאתה מתירתה בהבערה כדיליף לקמן בשמעתין		
*** ואכלן בטומאת עצמן, שהוא טהור, אבל המעשר והבכורים טמאים, שהוא לוקה		
משא"כ בתרומה דאינה מוזהר בה אלא בטומאת הגוף כשהכהן טמא, כדכתיב "בקדשים לא יאכל וגו", אבל בטומאת עצמה שהתרומה טמאה, לא מצינו אזהרה אלא איסור עשה הוא דאשכחן ביה לקמן בשמעתין		

מסכת יבמות דף עג:

• מחלוקת ת"ק ור' שמעון בסיפא הנ"ל של המשנה

ר"ש - תרומה קרינהו רחמנא, ולכן מדמינן בכורים לתרומה ולא למעשר שני	ת"ק - איתקש בכורים למעשר שני	"לא תוכל לאכול בשעריך מעשר.... ותרומת ידך", ואמר מר "תרומת ידך" אלו בכורים **
כתרומה, מה תרומה מותרת לאונן ***, אף בכורים מותר לאונן	בכורים אסור לאונן דאיתקש למעשר שני שאסור לאונן	בכורים באכילה לאונן...
פטור מביעור, כתרומה, מה תרומה אין בו ביעור, אף בכורים אין בו ביעור	בכורים חייב בביעור דאיתקש למעשר שני דכתיב ביה "בערתי הקדש..."	בכורים בביעור...
** "תרומת ידך" ברור שלא מדובר בתרומה ממש, שהרי אין שום חיוב להביא תרומה לירושלים, והרי הפסוק מפרט רק דברים שחייבים להעלותם לירושלים, ואלא מאי שמדובר בבכורים שיש מצות עשה של "ושמת בטנא והלכת", והכא אשמועינן לא תעשה בבכורים ש"לא תוכל לאכול בשעריך...", שאינו יכול לאכול בכורים חוץ לירושלים		
*** כדאמר בריש פירקין (דף ע.ג.) זרות אמרתי לך ולא אנינות		

• גמרא הנ"ל תנא ושייר שאסור לבער.....

אסור לבער מעשר שני ובכורים להנאתו כשהם טמאים, וכן האוכל מעשר שני ובכורים בטומאת עצמן (שהמעשר שני ובכורים טמאים), לוקה.
קושית הגמ' - מנלן?

• תירוץ הגמ' - דתניא בוידוי מעשר, "לא בערתי ממנו בטמא".....

בין שאני טמא (טומאת הגוף) והמעשר שני טהור	ובין שאני טהור והמעשר שני טמא (טומאת עצמו)
דאסור, כדכתיב "נפש אשר תגע בו, וטמאה עד הערב, ולא יאכל מן הקדשים, כי אם רחץ בשרו במים", וקדשים כאן ע"כ אינה קדש או תרומה, דכאן מותר לאכול מיד אחר שטבל, בלא הערב שמש, וקדש ותרומה בעי הערב שמש, ואלא מאי ש"הקדשים" כאן היא מעשר שני, ואסור לטמא לאכול המעשר שני עד שטבל	דאסור, דכתיב במעשר שני "לא תוכל לאכול בשעריך מעשר...", ולהלן בפסולי מוקדשים כגון בכור בעל מום הוא אומר "בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדיו כצבי וכאיל", ותנא דבי רבי ישמעאל אפי' טמא וטהור אוכלין על שלחן אחד בקערה אחת ואינן חוששין, שמותר בין אם הוא טמא (טומאת הגוף) והבשר טהור, ובין אם הוא טהור והבשר טמא (טומאת עצמו), וקאמר רחמנא ההוא דאמרי לך התם בפסולי מוקדשים "בשעריך תאכלנו", שיכול לאכול בטומאה, הכא במעשר שני לא תיכול בטומאה

מסכת יבמות דף עג:

• המשך בגמרא הנ"ל תנא ושייר שאסור לבער להנאתו במעשר שני ובכורים, משא"כ בתרומה....

שמותר לבער להנאתו תרומה שנטמאת - מנלן?	
<p>ק"ו - ומה מעשר שני הקל, אמרה תורה "לא בערתי ממנו בטמא", קדש חמור לא כ"ש דאי אתה מבעיר שמן של קדש (כגון שהוקדש למנחות) שנטמא</p>	<p>"לא בערתי ממנו בטמא" ממנו (מעשר שני) אי אתה מבעיר להנאתו, אבל אתה מבעיר שמן של תרומה שנטמא</p>
<p>ולכא למימר ק"ו לאסור נמי שמן של תרומה, דהא יש מיעוט של ממנו להתיר שמן של תרומה</p>	<p>ולכא למימר למעט נמי שמן של קדש, דמותר להעביר שמן של קדש שנטמא, דהא יש ק"ו ממעשר שני לאסור שמן של קדש</p>
<p>ויותר מסתבר למעט שמן של תרומה שמותר להבעיר להנאתו בטומאה, ולרבות מק"ו שמן של קדש שאסור להבעיר להנאתו בטומאה,</p>	
<p>דמסתרא לאסור שמן של קדש משום דיש בו (פנקעכ"ס) פיגול, נותר, קרבן, מעילה, כרת, ואסור לאונן</p>	
<p>ואע"ג דיש לתרומה (מחפ"ז) מיתה וחומש ואין לה פדיון, ואסורה לזרים,</p>	
<p>אפ"ה הני של קדש נפישין, ולכן יש לאסור שמן של קדש שנטמאת, ואיבעית אימא, כרת של קדש עדיפא, ולכן יש לאסור שמן של קדש שנטמאת</p>	

• בענין פנקעכ"ס ומחפ"ז

תרומה - מחפ"ז (יש בתרומה שאין בקדש)	קדש - פנקעכ"ס (יש בקדש שאין בתרומה)
מיתה - לאוכלו בטומאת הגוף	פגול
חומש - לזר האוכל בשוגג **	נותר
אין לה פדיון - לתרומה, אבל מצינו פדיון לקדש עד שלא קידש בכלי	קרבן - "שמן קדש" קרוי קרבן, כיון שיש להקריבו בבית המקדש
אסורה לזרים - אבל קדשים קלים מותרים לזרים	מעילה - לנהנה ממנו בשוגג
	כרת - לאוכלו בטומאת הגוף
	אסור לאונן
<p>** יש חיוב חומש לזר האוכלה בשוגג לעולם, ואע"פ שמוותרת לכהנים, אבל קדש, משעה שיש לו שעת היתר לכהנים, אין בו מעילה ולא חומש</p>	

מסכת יבמות דף עג:

- המשך בגמרא הנ"ל בענין אכילת תרומה טמאה בתנא ושייר של הסיפא

<p>האוכל מעשר שני ובכורים בטומאה לוקה, משא"כ בתרומה טמאה דאינה לוקה</p>
<p>דיוק הגמ' - מילקא הוא דלא לקי, הא איסורא איכא, מנלן?</p>
<p>תירוץ הגמ' - אמר קרא לגבי בכור בעל מום, "בשעריך תאכלנו" (תאכל אותו), ודייקינן לזה ולא לאחר, שדוקא מותר לאכול פסולי המוקדשים בטומאה, אבל אסור לאכול תרומה טמאה, ולאו הבא מכלל עשה, עשה הוא, ואסור אבל אינו לוקה</p>

- המשך בגמ' לענין תנא ושייר אפילו ברישא....

<p>הא דלא תני במשנה שהובאנו בעמוד א' דערל אסור בתרומה ובכורים, משא"כ במעשר שני, ואמרנו דאין ראיה שערל אסור במעשר שני, די"ל לעולם מותר, והא דלא תני משום תנא ושייר</p>
<p>ועל קושית הגמ' מאי שייר דהאי שייר, תירץ הגמ' דשייר בסיפא דמתניתין</p>
<p>רב אשי - לעולם שייר ברישא גופא, מדלא קתני שתרומה ובכורים נוהגין בשאר שני שבוע בכל שנות השמיטה, אבל מעשר שני אינו נוהג בשנה שלישית ובשנה שישית,</p>
<p>ועוד לא תני שתרומה ובכורים אין להן פדיון, משא"כ מעשר שני יוצא לחולין על ידי פדיון</p>
<p>לכן שפיר י"ל ברישא גופא תנא ושייר, ואין ראיה מהמשנה דערל אסור במעשר שני</p>